

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Fülöp Hilda ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Paulo Katalin ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. április 23-án kelt 35.G.40.289/2007/29. számú ítélete ellen a felperes részéről 31., az alperes részéről 30. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 280.170 (kettőszáznyolcvanezer-egyszázhetven) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az 1994. január 17-én alapított, a Cg. ... cégjegyzékszámon bejegyzett felperesnek az alperes 2001. október 26-ig alapító tagja, és az alapítástól kezdődően öt évre megválasztott ügyvezetője volt, tevékenységét megbízási jogviszony alapján végezte 1996. január 19-i lemondásáig, a vezető tisztsége 1996. április 19-i hatállyal került a cégjegyzékből törlésre.

Az alperes az 1995. május 31-én alapított és a Cg. ... cégjegyzékszámom bejegyzett ... Kereskedelmi és Számítástechnikai Korlátolt Felelősségű Társaság alapító tagja és 2000. május 19-től a társaság ügyvezetője volt.

A felperesi társaság az alperes ügyvezetése alatt a ... Kft. felperes felé kiállított számlái alapján 1995. július 30-án oktatási tevékenységre 720.000 forintot, 1995. december 31-én áruksomagolásra 1.701.902 forintot, a ... Autómentés egyéni vállalkozás felperes felé kiállított, 1995. augusztus 24-i keretmegállapodásra utaló számlái alapján 1995. december 31-én 1.039.125 forintot fizetett ki.

A ... Ltd. szállító keresésében nyújtott segítség ellenében 14.625 USD összegű számlát állított ki a felperes felé 1995. december 15. napján, a számla átutalással, az akkori árfolyam figyelembevételével, 2.020.000 forint fizetésével nyert kiegyenlítést 1996. január 2-án.

A felperes 1996. február 8-án tartott taggyűlésen hozott számú taggyűlési határozata szerint az alperes január 19-én kelt lemondását - elszámolási kötelezettségére történő felszólítás mellett - 90 napos határidővel elfogadta.

Az alperes 1996. február 22-én ügyvédi letétbe helyezte a felperesi cég nála lévő iratanyagát, melyek tételes átadás-átvételi jegyzőkönyvvel kerültek átadásra a felperes új ügyvezetőjének.

A felperes 1996. május 29-én újabb taggyűlést tartott, melyen - többek között - számú határozatot hozott; előzménye annak megállapítása, hogy a társaság pénztárából az alperes részéről 1.500.000 forint jogtalan pénzkivétel történt, a határozat meghatalmazta az ügyvezetőt, szólítsa fel az alperest elszámolásra, ennek hiányában tegyen rendőrségi feljelentést.

Az alperes - többek között - a fenti taggyűlési határozat megtámadása iránti kereseti kérelmet terjesztett elő, a perben jelen per felperese - hivatkozva a társaságtól történő jogtalan pénzkivételre és az elszámolás hiányára - 1.500.000 forint és járulékaik erejéig viszontkereseti kérelmet terjesztett elő, a Budapesti II. és III. kerületi Bíróság 13.P.III.24.563/1996/26. számú ítéletével a keresetet elutasította, a viszontkeresetnek a Gt. 32. § (1) bekezdése alapján helyt adott, tekintve, hogy bizonyítást nyert a pénzkivét, ugyanakkor annak a társaság kiadásaira történő felhasználása nem nyert igazolást. Az első fokú határozatot a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 1999. április 20-án kelt 57.Pf.26.022/1998/8. számú ítéletével helybenhagyta.

A felperes 2000. július 5-én ismételten taggyűlést tartott, az számú határozatával a társaság elfogadta a felperes 1999. évi mérlegét 1.082.000 forint nyereség megállapításával.

A számú taggyűlési határozat szerint a taggyűlés megbízta az ügyvezetőt, hogy peres úton követelje vissza az alperestől a teljesítés nélküli ... Kft., a ... Autómentés, valamint a ...-féle számlák ellenértékét és kamatát, kérje a bíróságtól a társaságból

történő kizárását, valamint támasszon igényt a társaság „teljes üzletének kilopása” miatt elmaradt üzleti haszon jogcímén 7 millió forint kártérítésre.

A felperes 2000. július 3-án beérkezett kereseti kérelmében egyfelől kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest, másfelől kérte a kizárását a felperesi társaságból. Utóbb ezen kereseti kérelmétől elállt, az alperes kizárása iránt - 2001. április 11-i ... számú taggyűlési határozat alapján - indult külön peres eljárásban az elsőfokú bíróság 30.G.40.029/2004/5. számú ítéletével az alperest kizárta a felperesi társaságból, a határozatot a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.119/2005/5. számú ítéletével helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság által vizsgált két kizárási ok fennállt; az alperes az általa kivett 1.500.000 forintos összeggel nem tudott elszámolni, ezzel bizonyította, hogy a felperesi társaságban való maradása a felperes céljának az elérését nagymértékben veszélyeztetné, és bár nem tisztázott, hogy az alperes megsértette-e a Gt. 25. § (1) bekezdésében foglaltakat, bizonyítást nyert, hogy a felperes korábbi üzletfeleivel kötött az alperes az új cége útján szerződéseket, rontva ezzel a felperes üzleti esélyeit.

A felperes kártérítés megfizetésére fenntartott, per során pontosított kereseti kérelmét - melyben fiktív számlák kifizetése okán 5.481.027 forintra és járulékaira, a felperesi üzletmenet tönkretétele okán 7 millió forint tényleges kárra és járulékaira, valamint 9.470.000 forint elmaradt haszonra és járulékaira támasztott igényt - az elsőfokú bíróság 2006. január 31-én kelt 30.G.40.961/2003/29. számú ítéletével elutasította. A peres felek részéről előterjesztett fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2007. január 23-án kelt 10.Gf.40.394/2006/4. számú végzésével - a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt - az ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította, a peres felek jogorvoslati perköltségét fejenként 500.000 forintban, a felperes helyett előlegezett jogorvoslati illetéket 900.000 forintban, az alperes vonatkozásában 48.000 forintban állapította meg.

A felperes a megismételt eljárás során pontosított keresetében a felperes felé kiállított fiktív számlák alapján történő teljesítéssel okozott kárként 5.481.027 forintra, ebből 720.000 forint után 1995. július 31-től, 1.701.902 forint után 1996. január 1-től, 1.039.125 forint után 1996. január 1-től, 2.020.000 forint után 1996. január 3-tól 2001. december 31-ig évi 20 %-os, 2002. január 1-től a kifizetés napjáig járó évi 11 %-os késedelmi kamat megfizetésére támasztott igényt.

Ezen kereseti kérelme körében előadta, hogy a ... Kft., a ... Autómentés által kiállított fiktív számlák és a ... Ltd.-vel kötött fiktív jogügylet alapján az alperes pénztári és banki kifizetéseket eszközölt, mellyel a felperesnek kárt okozott. A kifizetésre került szolgáltatások a felperes számára sürgősszerűen voltak, tényleges szolgáltatás, illetőleg teljesítés a számlák jogosultjai részéről nem történt, a jogügyletet színlelték, semmiesek, a szolgáltatások teljesítése nem nyert igazolást. A kifizetett összegek az adott szolgáltatás piaci ellenértékéhez képest 1000-3000 %-os feltűnő értékkülönbséget mutatnak.

A ... Kft. sem oktatási, sem árucsomagolási tevékenységet nem végezhetett a számlák kiállításának időpontjában, tekintve, hogy az időközben felszámolás alá került cég ügyvezetője akként nyilatkozott, hogy 1993. január 1. napjával a társaság a tevékenységét beszüntette, 1993 decemberétől számlát nem állított ki.

A ... Autómentés számlái kapcsán a felperes arra hivatkozott, hogy a fuvarozást a saját szerződéses partnerével oldotta meg a cég, ... nyilatkozata szerint a fuvarozást a felperes részére nem, hanem ... cége felé teljesítette, azonban a felperes felé történő számlázásra kapott felkérést ... részéről.

A ... Ltd. előlegszámlája kapcsán arra hivatkozott, hogy az alperes által állított megbízási jogügylet érvényesen nem jöhetett létre, a felperesnek nem volt szüksége piackutatásra, a szolgáltatás teljesítése a szerződésben foglaltak ellenére nem követhető nyomon, továbbá ellentmondásos, hogy az alperes olyan ismeretlen, ...i bejegyzésű, jelentéktelen cégnek fizette ki a számlában szereplő összeget, amelynek alaptőkéje csak 1.635 USD-nak felelt meg.

Hivatkozott arra is, hogy a számlák alapvető tartalmi hiányosságokban szenvednek a vonatkozó számviteli jogszabályok figyelembevételével, utóbbit a 2004. december 30-i előkészítő iratában részletezettek szerint tartotta fenn, hivatkozva azok könyvelési hiányosságaira is.

Utalt arra is, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a számviteli bizonylatok hiteltelensége, a teljesítés igazolás hiánya önmagában elegendő az elszámolás hiteltelenségének a megállapításához, az alperes az elszámolási kötelezettségének hitelt érdemlő módon nem tett eleget, ez a kárfelelősségét megalapozza.

A felperes a keresetében kérte továbbá az alperest kötelezni az üzletmenete „tönkretétele” okán 18.040.624 forint elmaradt haszon, ebből 14.200.000 forint után 1997. január 1-től, 3.840.624 forint után 1998. január 1-től 2001. december 31-ig évi 20 %, ezen időpont után évi 11 % késedelmi kamat megfizetésére.

Ezen kereseti kérelme körében arra hivatkozott, hogy az alperes a gondjára bízott üzletet hűtlenül kezelte, lemondásakor azt nem az elvárható gondossággal adta át. Megsértette a felperes üzleti titkait, ügyvezetőségének utolsó hét hónapjában a részvételével megalapított konkurens ... Kft. részére megkezdte a felperes forgalmának áttételét, a piacról való kizorítását. A teljes üzletet, a vevőkört, az árukészletet, a pénzeszközöket az új cégébe kisajátította, üzleti hasznát ott szedte. Előadta, hogy az alperes tevékenysége következtében a felperes egyetlen üzletét jelentő olasz szaniteráru import - melyet ... S.p.a.-FIV cégcsoporttal folytatott - megszűnt, a külföldi cég a ... Kft.-vel került üzleti kapcsolatba. Az alperes ezen magatartása veszélyeztette a felperes működését, az alperes kizárására adott alapot, a tagkizárási perben megállapításra került, hogy az „alperes felperes tevékenységével azonos céget alapított, és a felperes olasz kapcsolatában álló céggel szerződéseket kötött, így a felperest a piacról kizorította”. Előadása szerint az alperes az 1995. évi eredmény-kimutatás alapján 14,2 millió forint éves üzleti eredményt termelő üzleti értéket tett tönkre, 11,75 év alatt évi 14,2 millió forinttal számolva 166,85 millió forint kárt okozott, ebből a felperes annak jelképes, 10,8 %-ára támaszt igényt.

Álláspontja szerint az alperes szándékosan megszegte az ügyvezetői megbízási szerződését, a Ptk. 81. §-át, 474. § (2) bekezdését, 477. § (1) bekezdését, 479. § (2) bekezdését, 482. § (2) bekezdését, 483. § (2) bekezdését, 277. § (1), (2)

bekezdéseit, valamint az 1988. évi VI. tv. (Gt.) 32. § (1) bekezdése és 33. §-a előírásait, ezért megbízott ügyvezetőként a Gt. 32. § (1) bekezdése, a Ptk. 483. § (3) bekezdése alapján, a Ptk. 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése, 355. §-a szerint a szándékosan okozott kárért teljes helytállással tartozik.

Álláspontja szerint az alperes a társaság tagjaként megszegte a társasági szerződést is, illetve a Ptk. 277. § (1), (2) bekezdéseit, így a Gt. 188. §-a értelmében a Gt. 17. §-a alapján a Ptk. 318. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése, 355. §-a szerint a társaság tagjaként is korlátlanul felelős és teljes kártérítéssel tartozik.

Az alperes ellenkérelmében jogalap hiányában a kereset elutasítását kérte. A fiktív számlák kapcsán a kárigény elévülésére hivatkozott azzal, hogy a számlák kibocsátásakor hatályban lévő Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint egyéves elévülési határidő volt irányadó. Utalt arra is, hogy a felperes, annak ellenére, hogy az alperes 1996 januárjában lemondott és 1996. február 22-én a felperes új ügyvezetője a cég működésével kapcsolatos iratokat átvette, a perindításig eltelt időszakban nem lépett fel az igényérvényesítés érdekében, mivel indokolatlanul késlekedett, ez a bizonyítási teher megfordulását eredményezte. Érdemben vitatta, hogy fiktív jogügyletek jöttek volna létre, nem történt fiktív számlázás. A számlák tartalmát nem a számviteli törvény, hanem az általános forgalmi adóról szóló törvény szabályozza, és azok esetleges formai hibái nem alapozzák meg a felperesi követelést. A számlák összegéből sem következik, hogy azok fiktívek, a számlák keletkezésekor átlagárakkal lehetne összevetni, nem egy kiválasztott árral.

Az elmaradt üzleti haszon vonatkozásában - hivatkozva a kereset-felemlés időpontjára - ugyancsak annak elévülésére hivatkozott. Érdemben vitatta a kárfelelősség jogszabályi feltételei bizonyítottságát, az 1995. évi eredmény-adatok megfelelő igazolása sem bizonyítja azt, hogy az eredmény negatív változása közvetlen okozati összefüggésben lenne az alperes ügyvezetői tevékenységével, az eredmény csökkenésének ugyanis sokféle oka lehet. Az üzletvesztéssel kapcsolatos kárigény körében fenntartotta azon védekezését, hogy az alperes elszámolásakor 16,5 millió forint bankbetétet, kb. 3 millió forint befolyt kintlévőséget, és 4,5 millió forint raktárkészletet hagyott ott az 1995. év zárásaként. A ... Kft. 1995. évben alakult, tevékenysége nem azonos a felperesével, a felperes az alperes távozása után a tevékenységét zavartalanul folytathatta. Az olasz beszállítókkal a felperes hosszas tárgyalásokat folytatott, a beszállító önálló döntése volt, hogy a felperessel az üzleti kapcsolatot megszüntette. Ennek alátámasztására az olasz cég ügyvezetőjének 2006. január 5-i nyilatkozatában foglaltakra hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság 2008. április 23. napján kelt 35.G.40.289/2007/29. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.481.027 forintot, ebből 720.000 forint után 1995. július 31-től, 1.701.902 forint után 1996. január 1-től, 1.039.125 forint után 1996. január 1-től és 2.020.000 forint után 1996. január 3-tól 2001. december 31-ig évi 20 %-os, 2002. január 1-től 2004. december 31-ig évi 11 %-os, 2005. január 1-től kezdődően a kifizetés napjáig járóan a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatot. A felperes ezt meghaladó keresetét elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 8 napon belül rójon le az iratoknál további

150.000 forint kereseti illetéket lelet terhe mellett; 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 716.700 forint perköltséget, valamint az államnak 693.000 forint, illetve további 36.960 forint fellebbezési illetéket. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 207.000 forint, valamint 11.040 forint fellebbezési illetéket.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában az alperes elévülési kifogása alaptalanságára vont következtetést; megállapította, hogy az állított jogsértés időpontjában a követelés elévülési ideje öt év volt. Az elévülés a perbeli számlák tekintetében azok kifizetésével kezdődött meg - a legkorábbi számla kifizetése 1995. július 30-i -, az elmaradt haszon az alperes ügyvezetői lemondásával vált esedékessé, mely 1996. január 19-i, ezen időpontokra figyelemmel a felperesi perindításra még az ötéves elévülési idő leteltét megelőzően, 2000. július 3-án sor került.

A fent kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta az alperes ügyvezetői és tagi felelősségére egyaránt alapított felperesi kárigényt. Megállapította, hogy a felperes az alperes tagi felelősségére alaptalanul hivatkozott; a Gt. 188. §-a olyan határozat meghozatalát feltételezi, amely sérti a társaság érdekeit, a felperes keresete azonban nem ilyen határozathozatalon alapult, erre vonatkozó tényelőadást nem is tett. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Gt. 188. §-ának az alkalmazhatósága hiányában, ha egy tag a társaság érdekeivel ellentétes magatartást tanúsít, úgy a kizárásának van helye a társaságból, de az kárfelelősséget nem alapoz meg. Amennyiben az alperes tanúsította is a felperes által állított magatartásokat, ennek jogkövetkezménye a társaságból történő kizárása lehet, melyre a per adatai szerint külön perben sor került.

Az elsőfokú bíróság a fiktív számlákhoz kapcsolódó kereseti kérelem körében megállapította; a megrendelések, azok teljesítése, a számlák kifizetése során az alperes kifejezetten megsértette a felperes ügyvezetőjeként a Gt. 32. § (1) bekezdésében foglaltakat, egyáltalán nem az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal járt el, a felperesi társaságnak kárt okozott a kötelezettségei megszegésével, a számlák kifizetésével, melyért fennáll a kárfelelőssége. Az elsőfokú bíróság a fenti jogi következtetésre annak alapján jutott, hogy az alperes semmivel sem igazolta, általában elvárható gondos eljárását, azt, hogy az általa állított kifizetés kölcsönös teljesítés keretében történt volna. Az alperes terhére értékelte az elsőfokú bíróság, hogy többszöri idézés ellenére nem jelent meg, távolmaradását nem igazolta és igazolási kérelmet sem terjesztett elő, ezen körülményt akként értékelte, az alperes nem tudott vagy nem akart számot adni arról, hogy a perbeli számlák alapjául szolgáló szerződések megkötésére egyáltalán sor került-e, ha igen, milyen felperesi gazdasági érdekből, az állított kifizetések kölcsönös teljesítések keretében történtek-e, illetőleg történt-e a felperes felé bármilyen teljesítés a számlát kiállítók részéről.

A ... Kft. által kiadott számlák vonatkozásában az elsőfokú bíróság kifejtette, nem volt megállapítható, hogy ezen céggel a felperes bármilyen jogviszonyban állt volna - a peradatok szerint a számlázott szolgáltatásokra az üzlet menetéből fakadóan nem is volt szüksége -, illetve, hogy a felperesnek fizetési kötelezettsége keletkezhett volna. Az elsőfokú bíróság értékelte a ... Kft. volt cégvezetőjének a felszámoló felé tett azon nyilatkozatát, hogy 1993. január 1-jén a társaság a tevékenységét teljes egészében megszüntette, 1993 decemberétől számlát sem

állított ki, így a kérdéses időszakban kiállított számlák kétségesek, továbbá aggályos, hogy a számlák alapján kiállított pénztárbizonylaton nem szerepel az átvevő aláírása.

A ... Autómentés által kiállított számlák kapcsán az elsőfokú bíróság megállapította, hogy fuvarozásra az üzlet menetéből fakadóan a felperesnek szüksége volt ugyan, de azt korábban rendszeresen más vállalkozóval végeztette. A számlák 1995. augusztus 24-i fuvarozási keretmegállapodásra utaltak, azt azonban sem az alperes, sem az e körben meghallgatott tanúk nem tudták felmutatni. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott tanúbizonyítás eredményét akként értékelte, a tanúk cégei - köztük lévő külön megállapodás alapján, és ma már meg nem határozható arányban - végeztek valamilyen szolgáltatást az alperes megrendelésére, és az alperes kérte, hogy a számlát a felperes terhére állítsák ki, a tanúk azonban nem tudtak konkrétan arra nyilatkozni, hogy mikor, mit és hová szállítottak, és csak az alperestől volt közvetett tudomásuk arról, hogy a felperes áruját fuvarozták, de azt ellenőrizni nem tudták. A tanúvallomások szerint üres fuvarra és hosszabb várakozásra is többször sor került, így, amennyiben a számlák mögötti fuvarok a felperes érdekében is történtek volna, úgy az alperes a jogügyletnél nem a vezető tisztségviselőtől elvárható gondossággal járt el.

A ... Ltd. által kiállított számla kapcsán az elsőfokú bíróság ugyancsak arra vont következtetést, hogy a felperesnek az üzletmenetéből fakadóan a megbízási szerződésbe foglalt szolgáltatásra nem volt szüksége, a szerződés 5. pontjában foglaltakból következően a piackutató munka eredményéről a megbízó minden naptári év december 15. napjáig köteles lett volna tájékoztatót küldeni, ennek igazolása nem történt meg, így sem a számla alapjául szolgáló jogviszony szükségessége, sem a számla mögötti teljesítés igazolást nem nyert.

Az elsőfokú bíróság a fiktív számlák kiállítóival szembeni eljárás szükségtelenségére utalt azzal, hogy a számviteli bizonylatok hiteltelensége, a teljesítés igazolás hiánya önmagában elegendő alapot adott az elszámolás hiteltelenségének a megállapítására, a felperes nem volt köteles bizonytalan kimenetelő perbe bocsátkozni. Tekintve, hogy az alperes nem igazolta az elvárható gondossággal történő eljárását és azt, hogy a megvalósult kifizetés kölcsönös teljesítés keretében történt, szükségtelen volt azt tisztázni, hogy a követelések visszakövetelése iránt a felperes azok jogosultjaival szemben igényt támasztott-e.

Az elsőfokú bíróság szükségtelensége okán mellőzte a kifogásolt számlák kapcsán a mérlegkorrekció vizsgálatára vonatkozó alperesi bizonyítási indítványt.

Az elmaradt haszon érvényesítésére irányuló kereseti kérelem körében az elsőfokú bíróság kifejtette, az alperes nem sértette meg a Gt. 200. §-át, a felperesnél betöltött ügyvezetői tisztsége megszűnéséig másik társaság vezető tisztségviselőjévé, korlátlanul felelős tagjává nem vált, saját nevében pedig a felperesi társaság tevékenységi körébe eső üzletszerű gazdasági tevékenységet nem folytatott, erre a felperes sem hivatkozott. Az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, a tagkizárási perben meghozott ítélet nem igazolja ezen kereset jogalapját; sem a felperesi üzlet alperes általi tönkretételét, sem a piacról való kiszorítását. A tagkizárási perben hozott első fokú határozat a tényeknek megfelelően rögzítette, hogy a ... Kft. a felperes olasz partnereivel kötött szerződéseket, és az ... cég magyarországi képviselőjeként hirdette magát, s tényszerű annak megállapítása is, hogy a tagsági

jogviszony alatt az alperes a felperes tevékenységével azonos céget alapított. Jelen perben azonban nem nyert alátámasztást az az ítéleti megállapítás, hogy a felperes olasz kapcsolatát jelentő céggel az alperes szerződést kötött, így a felperest a piacról kiszorította, tekintve, hogy az alperes, mint magánszemély senkivel sem kötött szerződést, a ... Kft. volt az, akivel a szerződéskötésre sor került. A fenti kizárási perben hozott másodfokú határozat a kifogásolt megállapítást nem is tartalmazza, csupán arra utal, hogy a felperes korábbi üzletfeleivel kötött az alperes új cége útján szerződéseket, rontva ezzel a felperes üzleti esélyeit, ez a megállapítás azonban jelen perben feltárt tényadatok alapján akként értelmezhető, hogy nem az alperes, hanem a ... Kft. volt az, aki a felperes korábbi üzletfeleivel kötött szerződéseket, rontva ezzel a felperes üzleti esélyeit. Mindezt az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, a felperes a tagkizárási perben hozott határozatok indoklásával nem bizonyította, hogy az alperes az olasz beszállítónál mindent megtett, hogy a felperesnek kárt okozzon, azt, hogy az olasz partner az alperes ráhatására csak az alperes új cégének volt hajlandó szállítani és ezzel - mielőtt az ügyvezetői jogviszonya a felperesnél megszűnt volna - „kilopta a teljes üzletet” és a felperest gazdaságilag tönkretette. Bizonyítatlan maradt az is, hogy a felperest ért kár nem egy elháríthatatlan külső körülmény hatására következett be. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint kétségmentesen az volt megállapítható a peradatok alapján, hogy az alperes ...-nal közösen, 1995. május 31-én kelt létesítő okirattal megalapította a ... Kft.-t, amelynek bejegyzésére 1997. március 5-én került sor, a tevékenységi köre hasonló volt a felpereséhez. Ezen cégben az alperes 600.000 forint üzletrésszel rendelkezett, és 2000. május 19-től töltött be vezető tisztséget, ezt megelőzően csupán a társaság tagja volt. Tény, hogy a felperesnek az alperes ügyvezetősége alatt szerződéses partnere volt az ... S.p.a., a ... Kft. 1996. év elejétől kezdődően a felperes olasz partnerével kötött szerződést, és ezt követően úgy hirdette magát, mint az ... cég magyarországi képviselője. Ezen időponttól kezdődően az olasz cég kizárólagos képviselője és forgalmazója a ... Kft. lett, a továbbiakban a felperes részére árut nem szállított az olasz cég. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a fenti tényekből nem következik, hogy az alperes a felperes ügyvezetőjeként szándékosan vagy előre kitervelten beszélte volna le - egyáltalán lebeszélte volna - a felperes olasz üzleti partnerét a felperessel való szerződéskötésről, vagy beszélte volna rá arra, hogy a ... Kft.-vel kössön szerződést. Utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a felperes által hivatkozott mérleg-főadatok összehasonlításából sem vonható következtetés arra, hogy az alperes távozásával összefüggő lenne a felperes eredményvesztése, és abból sem, hogy az alperes egy másik cégben, a ... Kft.-ben lett tag. Az elsőfokú bíróság az alperes védekezése körében csatolt olasz cégvezetői nyilatkozatot akként értékelte, annak igazolására alkalmas, hogy az olasz cég önszántából, nem pedig az alperes kívánságára alakított ki üzleti kapcsolatot a ... Kft.-vel, a nyilatkozatban foglaltak ellenkezőjét a felperes a perben nem bizonyította. Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság a felperes azon hivatkozását, amennyiben a szerződéskötés önálló döntése volt az olasz cégnek, csupán az üzlet elfogadásával is megvalósította a felperes a társasági szerződés megszegését, mivel a szerződés tartalmával - a közös gazdasági tevékenység elősegítésével - ellentétes magatartást tanúsított. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a fenti tényállítás azért nem alapozhatja meg a

kárigényt, mert nem az alperes volt az, aki a ... Kft. képviselőjében az olasz cég döntését elfogadta, ő akkor ott tisztséget nem viselt, a felperes képviselőjében pedig - ügyvezetői megbízatása megszűnése folytán - ugyanezen gazdasági döntést nem fogadhatta el.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemnek részben, a fiktív számlákhoz kapcsolódó kárigény tekintetében adott helyt, egyebekben elutasította. A részleges pernyertességre figyelemmel az elsőfokú bíróság 23-77 %-os pernyertességi arány alapulvételével döntött a perköltség viseléséről; az illetékfeljegyzési jog kedvezményének elnyerése előtti kereset felemelésre tekintettel a felperest leletezés terhe mellett további kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

Az ítélet ellen mindkét peres fél fellebbezést terjesztett elő.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének - sérelmezve a le nem rótt kereseti és jogorvoslati illeték megfizetésére kötelezését, a perköltségre is kiterjedő - megváltoztatását, elutasított keresetének történő helytadást kért.

Fellebbezésében sérelmezte, hogy az ítélet, annak ellenére, hogy a pontosított keresete kettős szerződésszegéssel elkövetett szándékos károkozást állított, nem mérlegelte és nem bírálta el a szerződésszegésre vonatkozó hivatkozásokat, továbbá a kihirdetett és a leírt indokolás egymásnak nem felel meg; a szóbeli indokolás során hivatkozott „kifutó jogviszony” és „verseny van” fogalmak az írásba foglalt ítéletből kimaradtak. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem választotta szét az alperes ügyvezetői és tagsági felelősségének a vizsgálatát.

A felperes az ügyvezetői kárfelelősség körében hivatkozott az ügyvezetői megbízási szerződés, illetve a Ptk. megbízásra vonatkozó szabályai megsértésére, ennek ellenére az elsőfokú bíróság a megbízás és a teljesítés Ptk. szabályainak megsértésére vonatkozó felperesi hivatkozásokat nem említette és nem vizsgálta, így a jogvita elbírálásakor nem érvényesült a kereseti kérelemhez kötöttség elve. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az alperest a Ptk. 479. § (2) bekezdése szerint elszámolási kötelezettség, a Ptk. 482. § (2) bekezdése szerint lemondása után az üzlet folytatható átadására vonatkozó kötelezettség terhelte, e körben nem került az alperesre a bizonyítási teher, illetőleg figyelmen kívül maradt, az alperes semmivel nem bizonyította, hogy az elszámolási kötelezettségét, az üzlet folytatható átadására vonatkozó kötelezettségét teljesítette volna. Álláspontja szerint a Ptk. 483. § (3) bekezdésében foglaltakból is következően az elszámolás és az átadás megtagadásának jogkövetkezménye, objektív kárfelelősség. Utalt arra, a mérlegadatokkal bizonyította, hogy milyen haszontermelésű üzlet eredményvesztése következett be azzal okozati összefüggésben, hogy az alperes nem számolt el, és a folytatható üzletátadásra vonatkozó kötelezettségének sem tett eleget. A fenti körben sérelmezte annak figyelmen kívül hagyását, hogy az alperes az 1996. január 19-i indokolás nélküli, azonnali hatályú lemondását követően csak 1996. február 22-én adta át részlegesen a könyvelési anyagot. Elmulasztotta átadni a társaság szerződéseit és az üzlet folytatásához elengedhetetlenül szükséges információkat, továbbá figyelmen kívül maradt, hogy a felperes egy héttel az alperes lemondása után eredménytelenül próbálkozott az

olasz partnernél rendelni, az üzletet nem tudta folytatni, így a felperes üzletét közel három hónappal az ügyvezetői jogviszonya megszűnése előtt az alperes tönkretette, és a felperest a piacról kiszorította. Ezt támasztja alá a 2005. november 15-i beadványa mellékleteként becsatolt, alperes saját kezű feljegyzése is. Figyelman kívül maradt, hogy a felperes forgalmának jelentős részét az alperes az új cégének, a ... Kft.-nek a közbeiktatásával forgalmazta, azaz az alperes a saját cégéhez terelte át a felperes forgalmát, melynek következtében a felperes árréstől esett el, továbbá ez is az új társaság piaci bevezetését, illetőleg a felperes onnan történő kiszorítását igazolja. A felperes jogi álláspontja szerint az ügyvezetői kötelezettségek megszegésével úgy is lehet kárt okozni, hogy a más területre vonatkozó összeférhetetlenségi szabályok nem sérülnek, így az ítélet okszerűtlenül hivatkozik arra, hogy önmagában a ... Kft.-beli tagsági viszonya miatt az alperes nem tartozik kártérítési felelősséggel. Amennyiben az alperes nem lett volna a felperesnek ügyvezetője, csak tagja, akkor is a ... Kft. 60 %-os irányító tulajdoni hányaddal rendelkező tagjaként tartózkodnia kellett volna a felperes üzleti kapcsolatainak tönkretételétől.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az alperes tagsági jogviszonyára alapított kárfelelősségét sem bírálta el helytállóan, e körben is figyelmen kívül maradt, hogy a felperes hivatkozott a társasági szerződés, illetve a Ptk. 277. § (1), (2) bekezdései megsértésére. Az alperes a Gt. 4. §-ában foglaltakból következően nem alapíthat gazdasági társaságot a közös tevékenység tönkretételére, csak annak elősegítésére; az alperes már hivatkozott saját kezű feljegyzése igazolja, miként tervezte ki az új cég megalapításával a felperes ügyfélkörének a megszerzését. A fentiek alól nem adhat felmentést az, hogy az alperes a ... Kft.-ben nem töltött be vezető tisztséget, színlelt a háttérben maradt. A tagi felelősség körében is sérelmezte annak figyelmen kívül hagyását, hogy a ... Kft.-ben az alperes 60 %-os irányító többséggel rendelkezett. Álláspontja szerint bizonyította a perben, hogy a felperes üzlete az alperes új társaságába került, az okozati összefüggést a kár és az alperes cégalapítása között egyértelműen bizonyította, a felróhatóság hiányát az alperesnek kellett volna igazolnia, melyre nem került sor. Utalt arra, hogy a felperes kárát okozó kizárólagos szerződés megkötése a szerződő felek döntése volt, az alperes a kizárólagos szerződés megkötésével - kétséget kizáróan - a felperes piaci kiszorítására irányuló szándékos szerződésellenes magatartást valósított meg. Ezt a jogellenes magatartást mással társulva - a ... Kft.-t eszközül használva - sem követheti el. Utalt arra, az alperes elégtelen kimentési kísérlete az volt, nem ő kérte a kizárólagos szerződés megkötését, ezen szerződéskötés azonban cáfolhatatlanul az alperes ki nem menthető döntése volt; a ... Kft. 60 %-os tulajdonosaként dönthetett az üzletkötésről, és meg is akadályozhatta volna azt. Az olasz cég ügyvezetőjének nyilatkozata alapján a felperes kifejtette, nem életszerű feltételezni, hogy a társaság az ismert felperes helyett a bizonytalan, ismeretlen új céget választotta volna, ha az alperes nem biztosította volna arról, hogy a termékei forgalmazására vonatkozó piaci ismeretekkel rendelkezik. Utalt arra is, a nyilatkozatból nem tűnik ki, hogy a ... Kft. előnyösebb üzletet jelentett volna, mint a felperes, továbbá az alperesi befolyásolás hiányára sem vonható az okiratban foglaltakból következtetés. Álláspontja szerint a piacról történő felperesi kiszorítást a tagkizárási perben hozott határozatok a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint

közokiratként bizonyították, az elsőfokú bíróság alaptalanul és jogsértően bírálta felül a tagkizárási ítélet megállapításait azzal érvelve, hogy nem az alperes volt az ügyvezető. Utalt arra is, amennyiben az elsőfokú bíróság a tagkizárási határozatokat bizonyítékként nem kívánta elfogadni, akkor további bizonyítási eszköz megjelölésével bizonyítási indítvány előterjesztésére kellett volna a felperest felhívnia a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakból következően.

A Ptk. megbízás szabályainak megsértésére alapított fellebbezési jogi érvelését utóbb kiegészítette a Legfelsőbb Bíróság 3/2006. PJE. számú jogegységi határozatában foglaltakra, valamint arra hivatkozással, hogy az alperes szándékosan okozott kárt, ezért a Ptk. 314. § (1) bekezdése szerint a szerződésszegésért való felelőssége érvényesen nem zárható ki. Álláspontja szerint a kár összegszerűségét - melyet az alperes nem tett vitássá - bizonyította, az elmaradt hasznát a bírósági gyakorlatban a károsult szervezetnél kimutatható tényleges haszonkiesés jelenti.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását kérte. Sérelmezte elévülési kifogása részbeni elbírálását; figyelmen kívül maradt azon védekezése, hogy a felperes a fiktív számlázásra alapított keresetét az elévülési idő leteltét megelőző néhány hónappal korábban terjesztette elő, a késedelmes igényérvényesítést - melyre lehetősége lett volna a Budapesti II. és III. kerületi Bíróság előtti 13.P.III.24.563/1996. számú perben - nem indokolta és nem igazolta, így a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási teher átfordult, a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a számlák mögött tényleges teljesítés nem volt.

Az elsőfokú bíróság ítélete a kérdéses számlák tekintetében megállapítja, hogy sem a szolgáltatás, sem a teljesítés igazolást nem nyert, a jogügyletek színlelték voltak, erre azonban a korábbi két perben hozott ítéletben foglaltakból nem vonható következtetés, ezen határozatok a Pp. 4. § (1) bekezdése szerint az eljáró bíróságot nem kötötték. Az, hogy a számlák mögött nem volt tényleges teljesítés, a peradatok nem támasztják alá, az elsőfokú bíróság által felhívott jogeset ténybelileg teljesen más, ugyanakkor kimondja, hogy a vezető tisztségviselők a gazdasági társaságnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felelnek, azaz a kárfelelősség jogszabályi feltételeit az igényérvényesítő fél tartozik bizonyítani, a felperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

A bíróság egyfelől tévesen értékelte bizonyítékként az alperes személyes megjelenésének az elmaradását, ebből ugyanis csupán arra vonható következtetés, hogy az alperes nem kívánt vagy nem tudott nyilatkozatot tenni, amiben a per tárgyát képező események óta eltelt hosszú időnek igen nagy jelentősége van.

Kifogásolta, hogy a lefolytatott tanúbizonyítás során hangfelvételek felhasználására került sor, annak ellenére, hogy az egyik tanú az ellen kifejezetten tiltakozott, továbbá a tanúktól az idő előrehaladtára tekintettel nem volt elvárható, hogy részletesen emlékezzenek, ettől függetlenül a tanúvallomások bizonyos konkrétumokat tartalmaztak.

Utalt arra is, hogy a számlák kiállítása idején hatályos számviteli szabályok teljesítés igazolást nem kívántak meg.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésben foglaltak ellenére nem vizsgálta, hogy a felperes az általa jogosulatlanul ítélt számlák visszafizetése iránt, azok jogosultjaival szemben igényt támasztott-e, illetve az esetlegesen akadályba ütközött-e, így a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettségének történő megfelelő eljárás sem nyert bizonyítást.

Sérelmezte azon bizonyítási indítványa mellőzését, melyben kérte a kifogásolt számlákkal kapcsolatosan annak tisztázását, hogy 1995. évre vonatkozó éves beszámolóját a felperes ezen számlák miatt korrigálta-e, ennek elmaradása a kár összegszerűségére hat ki.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a fiktív számlákhoz kapcsolódó kereseti kérelme körében az első fokú eljárás során előadott tényállításai, és az arra alapított jogi okfejtése változatlan fenntartása mellett az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az alperes fellebbezése iratellenes és elkésett, lényeges eljárási vagy anyagi jogi jogszabálysértés megállapítására a fellebbezésben előadottak nem adnak alapot.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet részben elutasító rendelkezése helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az alperesi fellebbezés elkésettségére vonatkozó felperesi fellebbezési ellenkérelemben foglalt okfejtést; az eljárás irataiból kitűnően az alperes az elsőfokú bíróság ítéletét jogi képviselője útján 2008. június 26-án átvette, ellene a Pp. 234. § (1) bekezdése szerinti tizenöt napos határidőn belül, 2008. július 10-én postára adott, az ítélet részbeni megváltoztatására irányuló, a Pp. 235. § (1) bekezdése szerinti kérelmet tartalmazó fellebbezést terjesztett elő.

A fellebbezési kérelem indokai előadásának a hiánya nem minősül a jognyilatkozat joghatályos előterjesztését kizáró hiányosságnak, ezért a Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezését - az utólag előterjesztett indokok figyelembevételével - érdemben vizsgálta.

A fellebbezések nem megalapozottak.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást kellően feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint alaptalan.

Helytállóan került sor az alperes elévülési kifogása elbírálására; az 1993. évi XCII. tv. 40. § (4) bekezdés a) pontja hatályon kívül helyezte a Ptk. 324. § (1) bekezdésének második fordulatát, mely a gazdálkodó szervezetek egymás közötti jogviszonyában a pénzkövetelések elévülési idejét egy évben határozta meg. Ebből következően az elévülési kifogásban hivatkozott jogszabályhely a keresetben állított károsodás időpontjában már nem volt hatályban, az elsőfokú bíróság az alperes védekezését helytállóan az ötéves elévülési határidő alapulvételével bírálta el,

ennek során mindkét kárigény vonatkozásában helyesen megállapítva az elévülési idő kezdetét, valamint a felperes elévülési időn belüli keresetindítását.

Ugyancsak alaptalan az alperes azon fellebbezési okfejtése, hogy a felperes a fiktív számlázásra alapított kárigénye érvényesítésével indokolatlanul késlekedett, s ez a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettség átfordulását eredményezte a terhére.

Az a körülmény, hogy a felperes a fellebbezésben hivatkozott perben nem lépett fel a fiktív számlázásra alapított kárigénnyel, indokolatlan késlekedés megállapítására nem ad alapot. Az 1996. február 22-én átvett iratok alapján a felperes először az alperesi pénzkivét kapcsán támaszthatott igényt, tekintve, hogy a kiadási pénztárbizonylatok a pénzkivét megtörténtét igazolták, ugyanakkor az alperes az 1996. május 29-i taggyűlésen hozott számú határozaton alapuló felszólítás ellenére az átvett pénzzel nem számolt el.

A jelen keresetben kifogásolt teljesítések kapcsán azonban számlák - a ... Ltd. esetén megbízási szerződés is - rendelkezésre álltak, abban, hogy a teljesítések az okiratok ellenére utólag aggályossá váltak, nyilvánvalóan közrejátszott a pénzkivét kapcsán hozott, alperest marasztaló ítéleti döntés is; a Fővárosi Bíróság 57.Pf.26.022/1998/8. számú jogerős határozatát csak 1999. április 20-án hozta meg.

A perben nem volt vitás az a körülmény, hogy a felperes a perindítás előtt a számlákat adó cégeknél is eljár, kárigénye megalapozásához megkísérelt információkat gyűjteni ezen cégekről és a számlázás körülményeiről, mely nyilvánvalóan időt vett igénybe.

A fentieken túl rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra is, hogy a bizonyítási teher átfordulására akkor kerülhet sor, ha az időmúlás folytán a bizonyítási teher ellenfélre telepítése feltűnően méltánytalan terhet jelentene, mely jelen esetben az alábbiak szerint nem áll fenn.

Az alperes a cégalapítástól kezdődően, két évig töltött be önálló, egyedüli vezető tisztséget a felperesnél, a pénztárt kizárólagosan kezelte. A keresetben kifogásolt kifizetésekről az 1996. január 19-i lemondását megelőző fél éven belül került sor okirat kiállítására (1995. július 30., 1995. december 31., 1996. január 2.). Az alperesnek három céggel - a kifizetések alapján jelentős díjazás (720.000 forint, 1.701.902 forint, 1.039.125 forint, 2.020.000 forint) mellett - kötött jogügyletről, annak keretén belüli kölcsönös teljesítésről kellett volna számot adnia, a felperes nem vitatott előadása szerint ezen jogügyletek egyike sem minősült a felperes gazdálkodásában mindennaposnak; a piackutatás és az árucsomagolás szükségessége korábban nem merült fel, a fuvarozást pedig a cég másik fuvarozóval végeztette. Emellett az 1996. február 22-i iratátadásról felvett jegyzőkönyv külön nevesítette a ... Ltd. szerződését és előlegszámláját, a ... Autómentő számláit, utóbbihoz kapcsolódóan a fuvarozási keretmegállapodás hiányát.

Mindezen körülmények alaptalaná teszik az alperes időtényezőre hivatkozását, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.394/2006/4. számú végzésében előírtaknak megfelelően telepítette az alperesre a bizonyítási terhet, és megalapozottan vont következtetést arra, hogy az alperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

A perben az alperesnek a védekezésében foglaltakra is figyelemmel nyilatkoznia kellett volna a három céggel történő ügyletkötés körülményeiről, a megrendelt szolgáltatások gazdasági szükségességéről, a díjazások mértéke indokoltságáról, a kölcsönös teljesítések megtörténtéről, és igazolni tartozott volna a fenti körbeni tényállításait.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 141. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozattételre adott lehetőséget az alperesnek, amikor 2007. október 8-án kelt 35.G.40.289/2007/15-2. számú végzésével a 2007. december 13-i tárgyalásra személyes megjelenés kötelezettségének a terhével megidézte; a tárgyaláson az alperes nem jelent meg, távolmaradását alkalmatlan orvosi igazolással kívánta kimenteni, ekkor az elsőfokú bíróság figyelmeztette a Pp. 206. § (2) bekezdésében foglaltakra, és a tárgyaláson hozott 35.G.40.289/2007/20. számú végzésével a Pp. 3. § (3) bekezdése szerint kioktatta az őt terhelő bizonyítási teherről, s a bizonyításra szoruló tényekről.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (2) bekezdése alapján helytállóan értékelte az alperes terhére a tárgyalásról történő távolmaradását és nyilatkozattétele elmaradását, utóbbi akadályaként az alperes a fellebbezésében az idő előrehaladtára alappal nem hivatkozhat, a Fővárosi Ítéltábla e körben is utal a bizonyítási teher átfordulása kapcsán az időtényezőre vonatkozóan kifejtettekre.

Alaptalanul kifogásolta az alperes a fellebbezésében a tanúbizonyítás eredményének az értékelését, a tanúvallomások annak kétségmentes igazolására nem voltak alkalmasak, hogy az alperes megrendelésére ténylegesen a felperes árujának a fuvarozására került sor.

A tanúbizonyítás során az elsőfokú bíróság anyagi és eljárásjogi szabályt nem sértett; a 2008. április 23-i tárgyalásról felvett 35.G.40.289/2007/29. számú tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltakból kitűnően a hangfelvétellel érintett tanúk közül ... nem adta a hozzájárulását a vele készült telefonbeszélgetésről rögzített hangfelvétel meghallgatásához, a hangfelvétel lejátszására nem került sor, a hangfelvételt írott formában rögzítő 29/F/1. sorszámú okirat ismertetése ellen a tanú kifogást nem emelt, az abban foglaltakra érdemben nyilatkozott.

Iratellenes és alaptalan az alperes azon érvelése, hogy egyfelől az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozott ítéletekben foglaltakból vont következtetést a jogügyletek színleltségére, másfelől az utóbbit, valamint a teljesítés hiányát a peradatok nem támasztották alá. Az első fokú határozat indokolásából kitűnően a bíróság a kifogásolt jogügyleteket külön-külön vizsgálta, és vette figyelembe az egyes bizonyítékokat; így a ... Kft. által kiadott számlák vonatkozásában helytállóan értékelte a cégvezető felszámoló felé tett nyilatkozatát, mely teljes mértékben aggályossá tette a jogügylet létrejöttét, az annak alapján történő számlázást és azokra alapított kifizetést, a ... Autómentés által kiadott számlák vonatkozásában az

1995. augusztus 24-i fuvarozási keretmegállapodás hiányát, a lefolytatott tanúbizonyítás eredménytelenségét, a ... Ltd. által kiadott számla kapcsán a megbízási szerződésben rögzített határidő eltelte ellenére a piackutatás eredményére vonatkozó tájékoztatás hiányát, valamint a kiadási pénztárbizonylatokon az átvevő feltüntetésének a hiányát.

Tekintve, hogy a perben a fent kifejtettek szerint kétségmentes bizonyítást nyert, hogy a keresetben kifogásolt jogügyletekhez kapcsolódóan az alperes nem a jogviszonyra irányadó 1988. évi VI. tv. (Gt.) 32. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járt el, a kifizetésekkel kárt okozott, továbbá nem állapítható meg, hogy az egyes pénzkövetelések jogosultjai ténylegesen a számlaadók-e, a bekövetkezett kárért a felperessel szemben az alperes tartozik helytállni, a számlaösszegek visszakövetelésére vonatkozó alperesi fellebbezési okfejtés nem helytálló.

Osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját arra vonatkozóan is, hogy a jogvita elbírálásához az alperes sürgősen indítványozta a felperesi társaság 1995. évi mérlege korrekciójának a vizsgálatát. Ekörbeni okfejtését a Fővárosi Ítéltábla azzal egészíti ki, a felperes kárigénye nem a mérlegadatokon alapul, az alperes elszámolás körébeni mulasztása okán kérdéses, hogy a mérleg elfogadására sor került-e.

Mindezért az elsőfokú bíróság a fiktív jogügyletekhez kapcsolódó kárigény jogalapja és összecszerűsége tekintetében helytálló jogi következtetésre jutott, és a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására és jogi következtetés levonására nem adtak alapot.

Helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a felperes fentieket meghaladó, elmaradt haszonként megjelölt kárigénye alaptalanságára, az ekörbeni érdemi döntése meghozatalakor eljárásjogi szabályt nem sértett; a fellebbezésben írtakkal szemben a határozat megfelelt a Pp. 213. § (1) bekezdésében, a kihirdetése a keresetindításkor hatályos Pp. 218. § (2) bekezdésében foglaltaknak. Ezen utóbbi jogszabályi rendelkezés szóbeli közlés esetére a határozat rendelkező része felolvasását és az indokok rövid ismertetését írja elő, a részletes indokolást a Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontja szerint az írásbafoglalt ítéletnek kell tartalmaznia. Tekintve, hogy a bíróság a Pp. 227. § (1) bekezdése szerint a kihirdetett határozatához kötve van, ebből az is következik, hogy a szóban közölt határozat írásbafoglalására kerülhet csak sor.

A felperes a fellebbezésében a szóbeli és az írásbafoglalt indokolás részbeni eltérését sérelmezte, ezen egyoldalú előadása azonban alátámasztást nem nyert, a fenti eltérésre utaló peradat nem merült fel, emellett rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a szóbeli indokolás során használt terminológiának nem feltétlenül kell az írásbafoglalás során megjelennie, a tartalmi megfelelés bír lényeges jelentőséggel.

Alaptalanul hivatkozott a felperes a fellebbezésében a kereseti kérelemhez kötöttség elvének a sérülésére, arra, hogy az elsőfokú bíróság nem választotta

külön az alperes ügyvezetői és tagsági felelőssége vizsgálatát, figyelmen kívül maradt, hogy a felperes az ügyvezetői kárfelelősség körében az ügyvezetői megbízási szerződés, illetve a Ptk. megbízásra vonatkozó szabályai megsértésére, a tagi kárfelelősség körében a társasági szerződés, illetve a Ptk. 277. § (1), (2) bekezdéseiben foglaltak megsértésére hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásából kitűnően az alperes tagi és ügyvezetői kárfelelősségét elkülönülten vizsgálta; a tagi felelősség körében helytállóan megállapítva, hogy a társasági szerződésben rögzített kötelezettségek megszegése, így különösen a fellebbezésben hivatkozott Gt. 4. § (1) bekezdése szerinti közös gazdasági tevékenység elősegítésének az elmulasztása vagy azt akadályozó magatartás a Gt. 78. § (1) bekezdése szerint a társaságból történő kizárás alapjául szolgálhat.

Az elsőfokú bíróság az alperes ügyvezetői kárfelelősségét helytállóan a Gt. 32. § (1) bekezdése alapján vizsgálta az alábbiak szerint.

A Gt. 17. §-a a Gt. által rendezett jogviszonyok tekintetében a Gt. és a Ptk. egymás közti viszonyát szabályozza; az előbbi különös, az utóbbi általános jogszabályi rendelkezésnek felel meg.

Az ügyvezetői megbízási szerződés speciálisnak minősül a Ptk. XL. fejezetében szabályozott megbízási szerződéshez képest, tekintve, hogy a Ptk. 4. § (4) bekezdése szerinti általános elvárhatósággal szemben szigorúbb az elvárhatósági szint; a vezető tisztségviselőnek az eljárása során nem a tőle elvárható, hanem az ilyen helyzetben lévőkől általában elvárható gondosságot kell tanúsítania, ennek jogpolitikai indoka, hogy a vezető tisztséghez járó több jogosítványhoz nagyobb felelősségi szint társuljon.

A vezető tisztségviselő kártérítési felelősségére a Gt. eltérő rendelkezése hiányában, illetőleg a Gt. 32. § (1) bekezdésének második fordulatában rögzített kifejezett törvényi rendelkezés okán a Ptk. általános szabályai irányadók, a jogalkotó közelebbről nem határozta meg, hogy ezen polgári jogi felelősségen a szerződésszegésért való felelősséget vagy a szerződésen kívül okozott károkért való felelősséget kell-e érteni, de tekintve, hogy a vezető tisztségviselői viszony mindig megállapodáson alapul - akár megbízás, akár munkaviszony keretében -, egyértelmű, hogy a Ptk. 318. § (1) bekezdése szerinti, a szerződésszegésért való felelősség szigorúbb szabálya alkalmazandó.

A fent kifejtettekből következően az alperes ügyvezetői kárfelelősségére alapított kárigény elbírálása helytálló jogszabályi alapon történt, a Gt. által előírt, a Ptk. szabályaihoz képest szigorúbb elvárhatósági szint vizsgálatának szükségessége okán a felperes a fellebbezésében alaptalanul sérelmezi a Ptk. megbízásra és annak teljesítésére vonatkozó szabályai figyelmen kívül hagyását.

Nem osztja a Fővárosi Ítéltábla az alperes objektív kárfelelősségére vonatkozó felperesi fellebbezési érvelést sem; utóbbit sem a keresetben kifogásolt elszámolás és dokumentum-átadás hiánya, sem a lemondás nem alapozhatja meg.

Az alperes 1996. január 19-i ügyvezetői tisztségéről történő lemondását a felperes 1996. február 8-án tartott taggyűlésen hozott számú közgyűlési határozattal - 90 napos határidővel - elfogadta, vezető tisztsége 1996. április 19-i hatállyal a cégjegyzékből törlésre került. Önmagában az ügyvezetői tisztségről történő lemondás nem jogellenes, az ahhoz kapcsolódó elszámolási és dokumentum-átadási kötelezettség elmulasztása viszont kimenthető kárfelelősséget eredményez. Az elszámolási és dokumentum-átadási kötelezettség teljesítésének a hiánya egyfelől a pénzkivételre a Budapesti II. és III. kerületi Bíróság előtt 13.P.III.24.563/1996. számú perben, másfelől a felperes jelen perbeli fiktív jogügyletekhez kapcsolódó kereseti kérelme körében nyert elbírálást, ezen felül a felperes konkrétan nem adta elő, hogy az elszámolási, dokumentum-átadási kötelezettség teljesítésének az elmaradása milyen összefüggésben van az elmaradt haszonnal.

A felperes az elmaradt haszonra vonatkozó kereseti kérelmét ténylegesen az általa állított alperesi magatartással összefüggésben bekövetkezett piacvesztésre, az olasz üzleti partnerével korábban fennállt szerződéses jogviszonya megszűnésére alapította, bizonyítékként a tagkizárási perben hozott határozatokban foglaltakra hivatkozott.

Teljeskörűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi okfejtését a tagkizárási perben hozott határozatok és az olasz cég ügyvezetőjének nyilatkozata bizonyítékként történő értékelésére, az alperes és a ... Kft. elkülönült jogalanyiségára vonatkozóan.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes korábbi olasz üzleti partnerével nem az alperes, hanem a ... Kft. kötött szerződést, az a körülmény, hogy az alperes ezen társaság létrehozásában részt vett, és abban 60 %-os társasági részesedést szerzett, nem jogellenes, nem bizonyítja, hogy az üzletvesztés okozója az alperes.

Utóbbi igazolására az olasz cég ügyvezetőjének a nyilatkozata sem alkalmas, abból - a fellebbezésben írtakkal szemben - befolyásmentes, önálló döntés meghozatalára vonható következtetés. A per nem vitás adatai szerint az olasz cég a felperessel is tárgyalt, az 1996. január 26-i leveléből kitűnően a felperes tudott a ... Kft. megjelenéséről, a korábbi évben elért forgalom 50 %-os emelését vállalta volna. A ... Kft. és a felperes között verseny alakult ki, mely a ... Kft. javára dőlt el, az olasz cég ügyvezetőjének nyilatkozata szerint ezen társaság áru- és piacismeretét megfelelőnek ítélte a feladat ellátására.

A fentieket nem rontja le a felperesi fellebbezésben hivatkozott saját kezű alperesi feljegyzés sem; abból a társaságon belüli kapcsolat romlása, új cég alapításának tervezése állapítható meg, de nem igazolja a felperes által állított piac- és üzletvesztésre vezető magatartás tényleges tanúsítását.

Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság a tagkizárási perben hozott határozatok bizonyítékként történő értékelése körében is; a felperes a fellebbezésében a Pp. 3.

§ (3) bekezdésében foglaltak megsértésére alaptalanul hivatkozik, a bíróságnak nincs olyan kötelezettsége, hogy a mérlegelési körébe tartozó bizonyítékok várható értékeléséről az ítélet meghozatala előtt a feleknek előzetesen számot adjon.

Mindezért az elsőfokú bíróság - a követelés jogalapjának bizonyíthatatlansága okán - helytállóan döntött az elmaradt haszon megfizetésére irányuló kereseti kérelem elutasításáról, a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására és jogi következtetés levonására nem adtak alapot.

Alaptalan a felperes fellebbezése a perköltségre vonatkozóan is; az elsőfokú bíróság helytállóan döntött a le nem rótt kereseti és jogorvoslati illeték viseléséről.

Az elsőfokú bíróság az eljárás iratai alapján helytállóan észlelte, hogy a felperes a keresetere 600.000 forint illetéket rótt le, a keresete felemelésekor a keresetindításkor hatályos 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti további 150.000 forint illeték lerovását elmulasztotta az Itv. 41. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére. A Pp. 86. § (2) bekezdése szerint az illetékfeljegyzési jog hatálya a kérelem előterjesztésétől kezdődően terjed ki a per egész tartamára, így helytállóan vont következtetést az elsőfokú bíróság arra, hogy az illetékfeljegyzési jog kedvezményének kereset-felemelést követő elnyerése a hiányzó illeték megfizetésére vonatkozó kötelezettséget nem érinti, és az Itv. 84. § (1) bekezdése alapján helytállóan járt el, amikor a felperest lelet készítése terhe mellett hívta fel a hiányzó 150.000 forint kereseti illeték lerovására.

A helytállóan megállapított pernyertességi-pervesztességi arány alapulvételével helyesen döntött az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.394/2006/4. számú végzésében megállapított, le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről is, ezen döntése megfelelt a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében foglaltaknak. Az a körülmény, hogy a fenti másodfokú határozat meghozatala a Pp. 252. § (2) bekezdésében foglaltakon alapult, az Itv. 51. § (1) bekezdése szerinti kedvezményrel járt, a peres felek a megismételt eljárásban - az illetékfeljegyzési jogtól függetlenül is - mentesültek jogorvoslati illeték lerovása alól. A fellebbezésben hivatkozott Itv. 32. § (1) bekezdése illeték visszatérítésére akkor ad lehetőséget, ha a per tárgya államigazgatási határozat vagy intézkedés bírósági felülvizsgálata, jelen eljárás a tárgyat tekintve nem tartozik a fenti körbe.

Mindezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a perköltségre is kiterjedően - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezések nem vezettek eredményre; a felperes 18.040.624 forint követelés, az alperes 5.481.027 forint követelés vonatkozásában lett pervesztés a jogorvoslati eljárásban. A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapulvételével a felperest az alperes felé 444.600 forint, az alperest a felperes felé 164.430 forint jogorvoslati perköltségnek minősülő, általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíj megfizetése terheli, ítéleti beszámítás alkalmazásával a Fővárosi

Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes javára mutatkozó 280.170 forint megfizetésére.

Budapest, 2009. február 25.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek ...né dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró